

*“Het is iets dat ik nog altijd heel graag doe.
We zijn opgegroeid in de cross”*

Mathieu van de Poel over zijn liefde voor het veldrijden

*“Een uur lang alles van je lichaam vragen, een uur in het
rood rijden, terwijl dat eigenlijk niet kan”*

De eerste Nederlandse wereldkampioen veldrijden,
Hennie Stamsnijder over cyclocross

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	9
Hoofdstuk 1 De werken van Mathieu	13
Hoofdstuk 2 Het fenomeen verklaard	37
Hoofdstuk 3: De Nederlandse wereldkampioenen bij de mannen	67
Hoofdstuk 4 WK's op eigen bodem	83
Hoofdstuk 5 De Nederlandse vrouwen heersen in het veld met hoofdrol Vos	135
Hoofdstuk 6 De andere Nederlandse wereld- kampioenen bij de vrouwen	149
Hoofdstuk 7 Alle Nederlandse wereldkampioenen op een rij	173
Hoofdstuk 8 Europees kampioenschap: Mathieu ook koning van Europa	179
Hoofdstuk 9 Tibor en de rest: nieuw talent in spoor Van der Poel	193
Nawoord	203

Voorwoord

De *magie van Mathieu - koning van het veldrijden* is de titel van dit boek, dat zeker niet alleen over dit crossfenomeen gaat. Maar zijn prestaties springen er wel uit, zoals ze dat ook in de geschiedenis van de sport doen. Mathieu van der Poel evenaarde begin 2025 een record dat lang onaantastbaar in handen van Erik De Vlaeminck lag, door voor de zevende keer wereldkampioen bij de profs te worden. Qua behaalde WK-medailles passeerde hij deze Belg al op de eeuwige ranglijst. Niemand twijfelt eraan dat 'Matje' in staat is er minimaal nog één wereldtitel bij te doen.

Van der Poel kreeg het veldrijden met de paplepel ingegoten als zoon van Adrie van der Poel en kleinzoon van Raymond Poulidor. Vaderlief was zelf ook wereldkampioen in het veld na een serie zilveren plakken. Maar waar Adrie en vier andere

Nederlanders maar één keer wereldkampioen wisten te worden, behaalde Van der Poel Junior in zijn eentje nu al meer titels dan de andere 'Hollanders' samen. We laten in het boek de andere kampioenen aan het woord, over hoe zij de nieuwe koning van het veldrijden bekijken, maar ze laten ook nog een keer het licht schijnen over hun wereldtitel en over hoe moeilijk het was om al één keer te winnen.

De Nederlandse WK's – van Apeldoorn tot Van der Poels thuiscross Hoogerheide – en de zo succesvolle vrouwen van oranje komen ook aan bod. Voor je ligt daarmee een boek dat én over Mathieu van der Poel gaat én over de rijke veldrithistorie waar hij uit voort is gekomen.

HOOFSTUK 1

De werken van Mathieu

Mathieu van der Poel was twee keer wereldkampioen geworden bij de junioren in het veld – ook nog eens op de weg overigens in 2013 – maar bij de beloften deed hij maar één keer mee aan die belangrijkste wedstrijd van het jaar. In zijn eigen Hoogerheide werd hij toen ‘slechts’ derde. Hij zag zijn eeuwige rivaal Wout van Aert naar de titel snellen. Een beloftentitel in het veld zou er voor Van der Poel nooit meer komen. Want in 2015 besloot hij al mee te doen bij de profs. En daar is hij nu al de meest succesvolle veldrijder bij de mannen ooit.

Zeven wereldtitels in het veld behaalde Van der Poel in zijn loopbaan tot nog toe. We focussen in dit boek daar uiteraard op, maar moeten zeker ook even benoemen dat hij ook al wereldkampioen op de weg (Glasgow 2023) en in het gravelen (Leuven

2024) werd. En Europees kampioen op de MTB. Maar veruit het meest succesvol is hij in het veld. We nemen ‘de werken van Mathieu’ in het veld nog eens onder de loep. Maar kijken ook naar nog eens naar de kampioenschappen die faliekant mislukten. Je zou namelijk haast vergeten dat het lange tijd helemaal niet zo evident leek dat Van der Poel een zevende wereldtitel bij de profs zou kunnen behalen in het veld. Hij kwam tien keer aan het vertrek van een WK in het veld. Drie keer greep hij naast de winst en één keer liet hij een WK in de Verenigde Staten schieten.

2015: Jongste wereldkampioen ooit

Mathieu van der Poel debuteerde bij de profs door wereldkampioen te worden in deze categorie in het Tsjechische Tábor. Zijn eeuwige Belgische rivaal Wout van Aert – al zijn grootste concurrent sinds de beloften - besloot die winter ook bij de elite mannen te starten en werd tweede na veel pech in de beginfase van zijn race. Een sterke remonte loonde niet voor de Belg. De twee reden rondomlang met dezelfde afstand tussen hen over het Tsjechische parcours. Ze hadden geen oog voor het enthousiaste publiek en al zeker niet voor de kleurrijke maar gedateerde flats die langs de rand van het parcours stonden. Ze moesten hun hoofd bij het parcours houden. Een foutje kon dit kampioenschap laten kantelen en die fout wilde geen van beiden maken. Uiteindelijk bleef de marge in stand en won Mathieu van der Poel zijn eerste WK voor profs. Lars van der Haar werd derde nadat hij eerst bij Kevin Pauwels weg was gereden, maar uiteindelijk in de sprint verslagen werd door Van Aert. Mathieu van der Poel werd met zijn

overwinning ook gelijk de jongste wereldkampioen veldrijden ooit bij de beroepsrenners. Hij was net twintig jaar oud op dat moment. Uiteindelijk kwam ‘Matje’ dolblij over de finish, maar ook geëmotioneerd met iets van ongelof.

Van der Poel was niet vooraf van plan om direct ten aanval te trekken, zo liet hij weten na afloop van de wedstrijd. “Ik maak nooit een plan vooraf. Je kunt wel zeggen dat je vroeg wilt aanvallen, maar als je dan pech hebt of niet weekomt, moet je de strijdwijze aanpassen. Maar ik voelde me enorm sterk en kon een kloof slaan. Toch heb ik me nooit te vroeg rijk gerekend, want ze kwamen een aantal keren bijna terug. Ik heb dan elke keer nog een keer alles gegeven om ze te ontmoedigen en dat werkte klaarblijkelijk. “ De problemen van Van Aert waren hem ontgaan. “Dat gebeurde achter me, dat krijg je niet mee allemaal. Ik was wel verrast toen ik hoorde dat hij zilver won, want ik dacht dat dit voor Lars van der Haar was.” Van der Poel werd op dit zo herkenbare parcours van het Tsjechische veldritmekka de zesde Nederlandse wereldkampioen bij de elite, na Hennie Stamsnijder, Henk Baars, Adrie van der Poel, Richard Groenendaal en Lars Boom.

Thijs van Amerongen duidt tegenwoordig als TV-commentator van Eurosport de prestaties van Mathieu van der Poel. Toen deze zijn eerste wereldtitel behaalde, was ook de Achterhoeker nog renner, die met hem in oranje uitkwam die dag. Hij haalt met plezier de herinnering boven. “In 2015 lag het WK-parcours er glad bij en kon Mathieu met zijn techniek direct het verschil maken.

Ik kan me herinneren dat hij en Wout van Aert het veldrijden direct naar een hoger plan tilden. Wat dat betreft ben ik blij dat Van der Poel zo'n fenomeen is geworden, want mijn generatiegenoten en ik werden destijds dus niet door de eerste de beste naar huis gereden... Mathieu was toen niet een persoon die zo'n zege heel uitgebreid vierde; we hebben volgens mij met z'n allen nog wat gegeten, waarna veel van ons direct naar huis reisden. En volgens mij is hij nog altijd wat op zichzelf in zo'n selectie, al is zijn status natuurlijk wel veranderd. Mathieu viert zoiets misschien wat uitgebreider met zijn familie, vrienden of eigen team. Destijds stond hij in ieder geval niet op de tafel te dansen."

Betekenis eerste titel

Geen wereldtitel bij de beloften op zijn palmares, wel direct succesvol zijn bij de profs. Het tekent de brandende ambitie van Mathieu van der Poel om de beste van de besten te zijn. Zeges op het allerhoogste niveau zijn altijd het grote doel. En natuurlijk was er druk. Zeker toen ook concurrent Wout van Aert met hem besloot de stap naar de profs te zetten. Een beslissing die ze los van elkaar zeiden te hebben genomen. Maar die tegelijkertijd ook logisch was. Was één van de twee bij de beloften blijven rijden, dan was die titel direct van minder waarde geweest in vergelijking met een start van beide kampioenen in één wedstrijd. Hun keuze was ook om een andere manier bijna onvermijdelijk. Zowel Van der Poel als Van Aert hadden laten zien ook bij de profs te kunnen winnen. Een nieuwe generatie diende zich aan in deze Tsjechische cross. Waar Van der Poel ook een zege behaalde door het hoofd koel te houden en een wedstrijd lang een voorsprong te behouden

2016: Mentale dreun in Zolder

De reeks werd later zo dominant dat je haast vergeet dat Van der Poel aanvankelijk moeite had een tweede zege te behalen op het WK veldrijden. Er volgden enkele decepties. Te beginnen op het circuit van Heusden-Zolder waar in het laatste weekeinde van januari het WK veldrijden 2016 werd afgewerkt. Mathieu van der Poel startte als favoriet op het wereldkampioenschap, maar moest uiteindelijk genoegen nemen met een vijfde plaats. Mechanische pech zat hem dwars, maar ook mentaal was het een dreun om te midden van het massaal uitgeruchte Belgische publiek Wout van Aert ver van hem weg te zien rijden. En dat nadat de renners beiden even stil stonden na een incident aan het begin van de wedstrijd, waarin ze in elkaars fietsen haakten. Van der Poel draaide direct na de finish af door de hekken zonder de media te woord te staan, met uitzondering van Spoorza. Later kwam er een reactie beschikbaar via zijn team. Die luidde: "Natuurlijk ben ik ontgoocheld. Ik was gekomen om te winnen. Maar een stuurfout was er te veel aan. Ik reed op die helling mezelf vast en kwam bij het neerkomen met mijn voet in het wiel van Van Aert terecht. Allebei bleven we er rustig bij, maar bij mij was de veer gebroken", bekende de uittredende wereldkampioen op de website van zijn toenmalige ploeg BKCP-Corendon. "Ik rukte nog wel op, maar in de laatste ronde kon ik het niet meer opbrengen nog voor de derde plaats te knokken. Misschien liet ik iets te lang het hoofd hangen om – zoals Van Aert – weer voorin te geraken."

2017: Eén lekke band teveel in Bieles

Ook in het Luxemburgse Bieles kwam Wout van Aert als winnaar uit de strijd. De Belg volgde zichzelf op en verwees Mathieu van der Poel naar de tweede plaats. Van der Poel wist na een sterke beginfase direct een kloof te slaan op zijn concurrenten. De Nederlands kampioen zag Wout van Aert echter terug keren nadat hij drie keer lek reed, de vierde leegloper kostte volgens hem het kampioenschap. “Als je ziet dat ik na twee lekke banden nog altijd voor loop en na een derde lekke band nog altijd bij Van Aert zit, kun je zeggen dat ik goed in orde was. Die vierde lekke band kwam te ver van de post, toen was de wereldtitel me ontglipt. Het is de grootste teleurstelling uit mijn loopbaan. Verliezen als gevolg van pech is het ergste wat er is.”

Van Aert had speciale groene banden met Michelin-profiel van oud-wereldkampioen Niels Albert gekregen, banden die al niet meer op de markt waren. Het gaf misschien wel de doorslag op een parcours waar de renners veel stukken puin troffen op een braakliggend terrein in Bieles. Van der Poel verweet zichzelf na afloop niets. “Ik reed hier op de banden waarmee ik ook in Namen heb gereden op een ondergrond met veel stenen, daar was er niets aan de hand. Alles verliep zoals ik hoopte, alleen gold dat niet voor dat ene onderdeel waar ik zelf geen regie over had: het materiaal.”

2018: Brons voor eigen volk in Valkenburg

Mathieu van der Poel startte een jaar later voor eigen publiek in Valkenburg als favoriet voor de wereldtitel bij de eli-

te-mannen, maar zag de wereldtitel voor de derde keer op rij naar Wout van Aert gaan. Die won de wereldtitel met ruim verschil. Van der Poel en Van Aert gingen de tweede ronde nog gezamenlijk in, maar daarna nam de Vlaming afstand. Ook Michael Vanthourenhout kwam bij de Europees kampioen aansluiten en liet even later deze Van der Poel ook ter plekke. De Nederlander moest zelfs nog even Toon Aerts bij zich dulden, maar veroverde toch het brons. Mathieu van der Poel zei na afloop teleurgesteld te zijn. “Ik heb hier geen echte verklaring hiervoor. Voor mijn gevoel deed ik hier niet echt iets fout. Ik was ook ontspannen, maar Wout was gewoon sterker vandaag. Maar ik geef toe: als je het tijdsverschil ziet, is dat niet normaal dat ik zover achter Wout eindig. Ik had toch verwacht minstens in zijn wiel te blijven.”

Toch was hij niet zo ontgoocheld als in Bieles een jaar eerder. Vermoeidheid speelde volgens hem geen rol ondanks een steeds drukker programma op de weg en in het veld. “Ik kan voor mijn gevoel nog wel dertig wedstrijden doen. Het was een gedenkwaardige wedstrijd, door het weer waren het wel veel loopstukken, maar het was een goed parcours. Ik kwam om te winnen en dan is dit echt shit. Ik maakte een foutje en kon niet meer naar zijn wiel komen. Dat was heel lastig. Ik reed voor eigen publiek en kon het daarom niet over mijn hart verkrijgen om drie Belgen op het podium te laten plaats nemen.” Met dat als motivatie greep hij het brons en stond hij toch weer op het erepodium.

2019: De ommekeer in Denemarken

Vier jaar na die eerste WK-titel volgde dan toch die zo fel nagejaagde tweede. In het Deense Bogense, met de zee op de achtergrond, glibberde de Brabander naar de eerste plek. Tweede werd Wout van Aert, derde Toon Aerts. Daarmee doorbrak Van der Poel de reeks van tegenvallende WK's. Van der Poel kende de omloop in Bogense van eerdere wereldbikers. "Het was hier belangrijk om goed te starten. Ik wist dat de omloop me moest liggen na mijn zege van vorig jaar, maar toen lag deze er wel een stuk modderiger bij. De schuine kant bood eigenlijk de enige echte kans om hier weg te rijden en die kans heb ik gepakt. Ik vond het niet super technisch. Buiten de schuine kant waren het vooral rechte stukken. Maar het was toch wel lastig als je begon door te rijden. Ik ben opgelucht en blij dat ik de trui kon pakken en hier als wereldkampioen te staan. Ik hield er rekening mee dat de eerste aanval niet de beslissende zou zijn. Ik wist dat ze er alles aan gingen doen om naar mijn wiel te rijden op de lange, rechten stukken. Maar een tweede keer lukte het gelukkig wel. Ik denk niet dat iemand gaat zeggen dat het gestolen was." Sterker nog: Van der Poel was gezien het seizoen een terechte drager van de regenboogtrui. "Maar op een wereldkampioenschap gaat het erom wie er op die dag de beste is, daar heeft de rest van het seizoen dan eigenlijk niets te maken. Ik vind eigenlijk dat degene die op een WK de sterkste is altijd de terechte wereldkampioen is, het is nu eenmaal een eendagswedstrijd. Maar natuurlijk is het fijn om ook hier de sterkte te zijn, of misschien moet ik zeggen juist hier."

Betekenis tweede titel

Reken er maar op dat deze wereldtitel voor 'Matje' minstens net zo belangrijk is geweest als die van Tabor. Hij verloor drie jaar op rij en zag die titels naar zijn grootste tegenstander gaan. Dat moet pijn gedaan hebben bij deze geboren winnaar en sportman. In Zolder en in Bieles kon Van der Poel het verlies nog aan materiaalpech wijten, in Valkenburg werd hij voor eigen publiek op waarde geklopt. Deze titel in Bogense voorkwam dat de Nederlander een complex kreeg aangepraat waarin de vele tweede plekken van vader Adrie van der Poel en opa Raymond Poulidor zeker de revue zouden passeren. Het behield hem misschien ook wel voor de cross, want rond deze tijd dienden zich nieuwe uitdagingen en doelen aan. Deze zege aan Deense wateren is achteraf dus wel bijna zeker de ommekeer geweest in zijn veldritloopbaan.

2020: En dat is drie, in Dubendorf

In het Zwitserse Dubendorf – net voordat COVID wereldwijd uitbrak nog een prima te bezoeken wielerevenement – stond er opnieuw geen maat op Mathieu van der Poel, die er zijn laatste cross van het seizoen reed. De Brit Tom Pidcock werd tweede, Toon Aerts werd winnaar van brons. Mathieu van der Poel noemde het 'misschien wel mijn mooiste wereldtitel' tot dan toe. "Maar ik heb hier ook het meest naar toe gewerkt. Ik had wel een uitzonderlijke dag vandaag. Ik ben heel tevreden. Ik reed een goed eerste stuk in de modder, ik kon direct het verschil maken. Ik was wel verbaasd dat ik zo'n voorsprong kreeg, maar dat gaf me vleugels om direct met voorsprong

rond te rijden. Ik was ermee bezig om mijn voordelige marge zo groot mogelijk te houden, voor het geval dat ik lek zou rijden of een probleem met de ketting zou krijgen. Het materiaal had flink te lijden vandaag, daarom heb ik ook twee keer per ronde gewisseld en op sommige stukken ben ik eerder gaan lopen, om de risico's te mijden. Het is mooi om zo te winnen, maar de voorsprong zegt me minder. Of ik met een minuut win of veertig seconden maakt dan niet zo veel uit. Dit is het zwaarste parcours waar ik ooit heb gereden, zeker op een WK. Ik heb geprobeerd in de tweede koersheft niet meer het maximale van de fiets te vragen. Ik denk dat ik wel een perfecte wedstrijd heb gereden” liet een tevreden Van der Poel weten.

Betekenis derde titel

Deze wereldtitel maakte dat het in de titelstrijd tussen hem en Van Aert 3-3 werd. Eindelijk werd de situatie rechtgetrokken. Hoewel de twee rivalen verstandig omgaan met het feit dat ze elkaar zowel in het veld als op de weg vaak tegen zijn gekomen op de momenten dat het om de winst ging, moet het toch ook pijn hebben gedaan dat in het veld Van Aert een andere status had gekregen. Van der Poel toonde hier ook zijn mentale klasse, door pas in de ochtend van de wedstrijddag op het WK te komen verkennen en van dit WK op voorhand niet iets belangrijks te maken. In het Nederlandse kamp kreeg hij alle ruimte van bondscoach Gerben de Knecht en toenmalig directeur Thorwald Veneberg om op zijn manier toe te leven naar het WK. Ze wisten dat hij zou willen leveren en dat deed hij. Een stuk volwassenheid gekoppeld aan een steeds grotere

motor dankzij het koersen op de weg, dat waren de ingrediënten van het succes in Zwitserland.

2021: Goud en stilte in Oostende

Een jaar later had de COVID-pandemie de wereld in een ijzeren greep, maar het WK mocht – zonder publiek – van alle overheden, instanties en wielerbonden ‘gewoon’ doorgaan in Oostende. Wel moesten alle renners, begeleiders, journalisten en vrijwilligers getest worden op de ziekte. Met de winst van Mathieu van der Poel in het slotonderdeel – zijn vierde – gingen alle titels op dit WK naar oranje. Alleen de mannen, vrouwen en beloften (m/v) reden op een parcours dat pal langs het Noordzeestrand voerde. De plaatjes dat de renners over het strand en zelfs door de branding reden, gingen de wereld over. De schoonheid van de sport mixte perfect met de schoonheid van de natuur. Van der Poel raakte in de beginfase op achterstand en door een val werd die kloof zelfs nog groter. De titelverdediger liep al iets in, maar nam na een lekke band van Wout van Aert de leiding over. Die stond hij niet meer af. Achter Van Aert werd Toon Aerts derde. Mathieu van der Poel zei erover: “Ik had het gevoel dat ik elke ronde beter werd in het zand. De beloften vrouwen (die dezelfde dag reden) hadden aanvankelijk de sporen uitgewist en de zee was wat hoog. Daardoor lag het zand aanvankelijk niet ideaal voor mij. Ik maakte in het begin een foutje in het zand en viel vervolgens op het andere deel van het parcours. Maar in de derde ronde kreeg ik de goede benen weer en vond ik de goede sporen en van toen af aan voelde ik me heel goed en zelfs ronduit zeker in

het zand. Ik was niet in paniek na die mindere start, ik wist dat er nog een lange wedstrijd wachtte. De leuke band van Wout hielp me zeker, maar anders was ik ook teruggekomen. Maar dan hadden we een andere wedstrijd gezien.”

Betekenis vierde titel

Een mooi duel weer en opnieuw hield Mathieu van der Poel het hoofd koel bij tegenslag. Iets waar hij wellicht eerder – in Hoogerheide 2014 en Valkenburg 2018 bijvoorbeeld – meer moeite mee leek te hebben, wellicht ook door onervarenheid. Terwijl er behalve de wereldtitel – voor beide hoofdrolspelers dichtbij huis – ook iets anders op het spel stond: naar wiens zijde de weegschaal zou doorslaan naar de vierde wereldtitel. Vlaanderen zat massaal voor de TV naar deze titelstrijd zonder publiek te kijken en werd daarbij bepaald niet teleurgesteld doordat de ‘Grote 2’ een mooi schouwspel en een mooie strijd opvoerden. Ze zagen Van der Poel afstand nemen, maar konden richting de toekomst hoop houden door dit op de leuke band van Van Aert te schuiven. Het Vlaamse publiek hield kortom honger naar de strijd tussen twee grote kampioenen, ook na een verloren WK.

WK 2022: Van der Poel slaat over

Geen WK veldrijden in 2022 dit keer. Mathieu van der Poel besloot – net als zijn vaste rivaal Wout van Aert – dat de reis naar de Verenigde Staten zijn voorbereiding op het wegseizoen geen goed ging doen. Problemen met zijn onderrug – één van de weinige zwakke punten bij deze coureur – maakte dat

een WK die winter sowieso niet evident zou zijn geweest. De afwezigheid van de twee mannen die alle wereldtitels opeisten van 2015 tot en met 2021 deed veel renners dromen van een unieke kans op een regenboogtrui. Het werd Tom Pidcock die de Britten deze wereldtitel bij de profs bezorgde. En dat was gezien de verhoudingen van dat moment het respecteren van de logica geweest.

WK 2023: Op eigen bodem naar goud

Nadat Richard Groenendaal in 2000 al eens wereldkampioen bij de profs werd in zijn Sint-Michielsgestel, mag je het WK-goud van Mathieu van der Poel in Hoogerheide ook wel een thuiszege noemen. De organisatie legde immers het fundament voor al die wereldbikers en WK's in een afscheidswedstrijd op de Brabantse Wal voor vader Adrie. Het is de plek waar Van der Poel senior opgroeide. MVDP hield lang zijn kruit droog en versloeg pas op de streep Wout van Aert. Daarmee domineerden precies de mannen die iedereen van voren had verwacht op dit WK. In de eerste ronde kwamen ze vooruit onder impuls van de Nederlander. Toen zijn aanvallen daarna niet rendeerden, kwam een plan op bij MVDP.. “Iedereen verwachtte dat ik op de balken aan zou gaan, zeker in de slotronde, maar ik had al besloten dat ik erom wilde sprinten. Ik wist dat ik op de balken niet genoeg afstand zou nemen van Wout. Ik ga er wel wat sneller overheen, maar het is niet alsof hij er van de fiets moest. Dan was het een optie geweest. Hij zou eenvoudig weer op mijn wiel zitten en ik had dan krachten verspeeld. Ik ken de aankomst, ik heb hier al